

BUNT

... VĚTŠINOVĚ O MENŠINÁCH

MŮJ PŘÍTEL MUSLIM:

Radka a každodenní boj
s předsudky jejího okolí

PRAGULIC:

Praha jinak očima
bezdomovce

RASHA YOUSE:

„Budoucnost v Sýrii?
Žádná není, proto ji
hledám jinde.“

INDOVÉ V ČESKU:

Jak se jim tu žije?
Proč si vybrali zrovna Česko?
A co si o nás vlastně myslí?

MÍSTO ČINU: nejen Kolín nad Rýnem

„Nejsem **prsatá, blondatá ani vyzývavá**. Přesto jsem již čelila desítkám situacím, které lze bez přehánění označit za **sexuální obtěžování**. Zhruba třetina se stala **tady v Česku**. A obtěžovali mne Češi,“ píše novinářka, která často pobývá v zemích, kde je násilí na denním pořádku.

MARKÉTA KUTILOVÁ

Zatím naposled se mi to přihodilo na vlakovém nádraží ve Starém Městě u Uherského Hradiště. V pět hodin odpoledne jsem seděla na lavičce, na klíně spící dceru. Přisedl si ke mně a začal mě ze zadu ohmatávat – po zádech a po zadku. Řekla jsem mu, ať odprejskne, to neudělal. Do vlaku nastupovala jako poslední. Aby neviděl, v jakém vagonu pojedu.

Po pár minutách jízdy si mě našel a sedl si naproti mně. Začal šeptat vulgarity a... masturbovat.

Zažila jsem to už tolikrát, že mě to snad ani nemuselo rozhodit. Jenže tentokrát to bylo jiné: měla jsem na klíně dítě. Zachvátila mě panika. Pokud začnu křičet, naštvu ho. A co když má v kapse zbraň nebo kudlu? Tak jsem, ochromená strachy, seděla a koukala z okna. A čekala, až dokončí, co chtěl. Na další zastávce vystoupil.

Na policii jsem nešla. Udělala jsem to předtím dvakrát a první otázka v obou případech zněla: „A jste si jistá?“ Načež jsem si vyslechla něco na způsob: „No, s tím nic neuděláme, to tu jen ztrácíte čas.“ Tak si ty příšerné zážitky nechávám spíš jako historky pro kamarády. Těch zkušeností

z českých vlaků mám víc, ale nepřestala jsem jimi cestovat.

V Česku se mi to stalo vícekrát, ti muži mluvili česky. Ještě zhruba dvakrát víc případů sexuálního

Bělošky = bájně postavy z porna.

obtěžování jsem zažila v zahraničí. Nejvíce na Srí Lance, v Pákistánu a v Íránu, tedy v zemích, kde jsou mladí muži poměrně dost sexuálně frustrovaní. Bílá žena je tu často vnímána jako bájná postava z porna, přičemž statisticky největší úspěchy sklízí porno právě v zemích, kde je pro mladé muže těžké či nemožné navázat sexuální vztah před svatbou – z kulturních, společenských a náboženských důvodů.

Půjdete-li do internetové kavárny někde v Indii či Pákistánu, každý počítač je v uzavřené kukani. Ale dnes, když už má skoro každý internet v mobilu, kukaně nejsou potřeba. „Podívej se na to takhle: jediné bělošky, které tihle kluci kdy viděli, jsou holky v pornu nebo v hollywoodském filmu, kde vztahy jsou taky dost uvolněné,“

vysvětlil mi můj známý, univerzitně vzdělaný Pákistánec. A dodal: „Mají za to, že západní ženy jsou povolné a svolné ke všemu. Vy to přece máte rády.“

Být sexuálně obtěžovaná je hnusný pocit. Totální bezmoc a strach. Bude ten muž chtít něco víc? Mám ječet? Co, když mě ve vzteku bodne nebo zastřelí? Není lepší zatnout zuby a vydržet to? Třeba mu bude stačit, když mi ohmatá prsa a zadek nebo na mě bude sprostě řvát a přitom masturbovat. I proto se mě osobně dotklo, co se dělo na Silvestra v Německu. Vím přesně, co napadené dívky a ženy prožívaly. A jak je ty chvíle budou znovu a znovu pronásledovat.

Policie v prvních chvílích zadržovala informace (o svém selhání), překvapivě dlouho přešlapovala kolem horké kaše i média. O to dramatictější a vypjatější byly některé první zprávy a komentáře na sociálních sítích, stejně jako některé novinové titulky, které tvrdily: „Tisíce uprchlíků znásilnily stovky německých žen!“. Čísla, která jsou zatím k dispozici, hlásí přes 500 útoků s násilným podtextem, 40 procent z nich mělo mít sexuální charakter, evidována jsou dvě znásilnění.

Jsem přesvědčena, že to, co se stalo, je důsledkem alkoholu, Silvestra a davové anonymity. Je nesmysl se domnívat, že jde o nějakou muslimskou kulturu znásilňování a sexuálního obtěžování. Nic takového neexistuje. Pro mě to prostě byli konkrétní muži a ti jsou za to odpovědní. Pokud vás někdo obtěžuje, vnímáte jen to, že je to muž a že je silný. Je vám ukradené, jestli je křesťan, muslim nebo budhista.

Na vině jsou konkrétní muži.

Podle mého názoru by nyní byla velká chyba zobecňovat a tvrdit, že všichni uprchlíci nerespektují naše zákony, kulturu, hodnoty a ženy. Jen do Německa přišel za poslední rok milion běženců. A je jasné, že ne každý z nich začne usilovně studovat, aby z něj byl inženýr nebo doktor. Jsou mezi nimi kriminálníci, lenoši, blbci... Jako mezi každou skupinou lidí.

Atmosféra v Evropě je teď hodně napjatá. Jako kdybychom čekali na „tu věc“, která dá konečně „něco“ do pohybu. Pokud události ze silvestrovského Německa přispějí k tomu, že se náš kontinent konečně zmobilizuje a konečně přijme společnou imigrační politiku, bude to jen dobře. Snad si i Němci konečně uvědomí, že musí začít pečlivě vybírat, koho přijmout a koho ne. ●

NENÁVIST TI NESLUŠÍ!

HATE
FREE

*A tam u toho
rohu jsem šlapal ...*

„Vidíte tamhleten kříž?“ ukazuje **Karim** na lékárnu v útrobách pražského hlavního nádraží. „Tam bejval balkon, kde jsem jako šlapka vydělával svým tělem.“ Nyní se žije jako **průvodce**. Zájemcům zasvěceně přibližuje **život lidí na ulici**, mezi které sám dlouho patřil.

JAN JIŘIČKA

Je po dešti a rychle se smráká. Na chvíli se k nám přitocí bezdomovkyně s promodralými rty, ale za chvíli ji to přestane bavit. Můžeme vyrazit. Na prohlídku dorazilo osm lidí, jsou tu čtyři studenti z Ostravy nebo Rakušanka z Vídně. „Budeme si všichni tykat,“ rozhodne Karim cestou k Václaváku.

Je to vlastně taková turistická exkurze, jen místo baroka a gotiky se hovor spíše točí kolem prostituce, násilí nebo heroinu. Průvodce nám cestou ukazuje pornokino či nízkoprahové zařízení pro bezdomovce nebo do jaké hospody chodil s kumpány po šichtě s klienty. Radí, pod jakými vltavskými mosty se dá vcelku obstojně přespat. Líčí i vztahy s policisty i to, jak jeho kamarádku kdosi umlátí dlažební kostkou.

Noční Praha úplně jinak

Karim mluví velmi otevřeně. Například srovnává, jak se za poslední čtvrt století změnil život na ulici. „Je to džungle, kde vládne právo silnějšího. Je tam rivalita, boj o místo, žárlivost. Je běžný, že bezdák obere bezdáka. Hádali jsme se s klukama o klienty, přitom to byl často chlap, o kterýho by sis nechtěl oprít kolo,“ vypráví neúnavně historky z podsvětí.

Noční prohlídka Prahou začíná příhodně na Václavském náměstí. Nejdřív pár slov o „obyvatelích“ Hlavního nádraží a můžeme vyrazit.

Vyrazíme směr Václavské náměstí. Na dnešní prohlídku se přihlásilo

osm lidí. Karim přitahuje pohledy kolemjdoucích.

Občas se u nás někdo z kolemjdoucích zastaví a chvíli poslouchá a pozoruje našeho průvodce. Démonicky vyhlížející muž jako by se zjevil z temného komiksu. Jeho prsty kráší masivní prsteny a fialové nehty, na zápěstí mu chrastí korále, oči zvýrazňují černé stíny a nalepené řasy. Postavu halí tmavý kožený kabát, přes hlavu má kapuci a při chůzi se opírá o deštník. Mít za průvodce noční Prahou právě jeho se ukazuje jako velmi dobrá volba.

Sex, drugs and no home

Tenhle chlap skutečně není teoretik. Karel Lampa, jak zní jeho skutečné jméno, přijel do metropole v šestnácti na konci 80. let. Chvilí dělal v prádelně, ale brzy toho nechal. Začal se živit jako homosexuální prostitut a brát pervitin, nakazil se virem HIV. Přespával, kde se dalo. Třeba v jeskyni v oboře Hvězda, nebo v odstaveném vagonu, kde mu dělali společnosti potkani. „Ověřil jsem si na sobě, že jsem schopný přežít kdekoliv,“ líčí při chůzi. Třikrát skončil ve vězení, především za krádeže.

S blížící se čtyřicítkou se ale Karimův divoký život přeci jen začal zklidňovat. Posledních pár let už bydlí na ubytovně a kromě prohlídek si vydělává vystupováním v travesti show nebo filmovými komparzy. Také maluje, tančí nebo hraje v amatérských divadelních souborech Rozkoš a Divadlo.

„Jsem sice pár let z ulice, ale pořád cítím, že tam patřím. Cítím se jako jeden z nich,“ tvrdí.

Pomalu pokračujeme setmělým městem. Procházíme proslulou Perlovkou, z které se ale postupem let stala normální ulice. Zastavíme se u kostela svatého Martina ve zdi. „Tady jsem šlapal sedm let,“ říká Karim, který pochází z východního Slovenska, a začne vzpomínat na svého někdejšího pasáka Krysu.

„Byl to psychopat, nikdy jste nevěděli, jestli mu rupne v bedně. Fetoval první ligu. Lítili jsme jako fretky, dokud jsme pro něj nevydělali prachy,“ líčí.

Horizontální pracovnice

Přes Národní třídu dojdeme na Karlovo náměstí. „Jestli mě oči nepletou, vidím tamhle jednu horizontální pracovnici,“ ukazuje náš průvodce k Novoměstské radnici, před kterou postává mladá prostitutka. Projdeme kolem ní. Karim se ale snaží ukazovat dění na ulici spíše nenápadně a zpovzdálí, nechce z jejích obyvatel dělat cvičená zvířata. K žádným konfliktům prý zatím nikdy nedošlo.

Je vidět, že dnešní účastníky prohlídka zaujala. „Je to fakt zajímavé. Navíc od člověka, který to všechno zažil,“ říká Ondřej Padušák cestou k Tančicímu domu. Právě ostravská partička se Karima nejvíce zvědavě vyptává na jeho život a zkušenosti, například jak vypadají stavy na pervitinu nebo kolik mu platili klienti.

Přejdeme na druhý břeh Vltavy a procházíme ztichlou Kampanou. Nakonec nechybí ani oblíbený Karlův most, ale to už jsme u konce. Tříhodinová prohlídka se skoro o hodinu protáhla, na Malostranské náměstí dorážíme těsně před půlnocí.

Karim je jeden z pěti průvodců s bezdomoveckou zkušeností, kteří v současnosti provádějí hlavním městem. Většina jich probíhá ve dne a každý průvodce si volí trasu podle svého. Nevšední putování městem stojí dvě stě korun, průvodci z toho zůstává polovina.

„Je to projekt, díky kterému lidi můžou pochopit život na ulici a vžít se do pozice těch, kteří tam žijou. Pro mě je to i energetický doping, taková lepší forma drogy, protože jsem zvědavější na lidi, kteří na prohlídky chodí. Chci svoje zkušenosti dát někomu, kdo o to stojí,“ vysvětluje svoji motivaci devětatřicetiletý Karim.

350 korun plus dýška

Ne každý podobné alternativní vycházky ocení, zájem o ně však roste. Například v březnu se jich celkem účastnilo 170 lidí. Hlásí se prý různorodí zájemci - studenti, rodiny s dětmi, skauti nebo firmy, které sem posílají své pracovníky na teambuilding. Mírně převažují cizinci, hojně se jich například účastní cizí studenti, kteří jsou v Česku v rámci programu Erasmus.

Za jednu akci dostává náš průvodce od Pragulicu 350 korun, zbytek

si vydělá na dýškách, někdy je to až trojnásobek. Ale peníze nejsou jeho hlavní motivace. To, co ho u této práce drží, je možnost seberealizace. Je „herec“, baví ho, že lidi baví. Že ho poslouchají. Že jim může předat něco ze sebe. Jeho život dostal po letech smysl. A to není málo.

Mladí a odvážní

Byl březen 2012, když šla Tereza se spolužáky z akce v Impact Hubu na Smíchově. Plni dojmů z inspirativní debaty (nejen) o sociálním podnikání došli až na Anděl, přímo mezi partičku bezdomovců, kteří tam se psy, lahváči a taškami postávají každý den. A najednou to přišlo jako blesk z čistého nebe. Napadlo je: Kdo zná Prahu nejlíp? Bezdomovci. Mohli by provázet lidi metropolí a vydělat si tím peníze. Nedostávali by almužnu za žebrotu, ale plat. Měli by práci!

Geniální nápad měl spoustu „ale“: Jak budou lidé bez domova placeni, když nemají trvalé bydliště? Najde se dost jedinců, kteří to budou chtít dělat a budou k tomu mít schopnosti? A bude o tuto službu zájem u veřejnosti?

Může se to stát komukoli

Střih. Je konec února 2015. Pragulic má nyní devět spolupracovníků – průvodců, kteří ukázali Prahu už sedmi tisícům lidí z Česka i ze zahraničí. Vzali je do skrytých zákoutí, pod most, na Václavák, mezi kontejnery. Ani jeden z nich se nebude na bezdomovce dívat jako dřív.

Všichni totiž viděli na vlastní oči, že na ulici může skončit i člověk s vysokoškolským diplomem. UVědomili si, že se to může stát i jim. A to byl jeden z hlavních cílů zakladatelů Pragulicu, Terezy Jurečkové, Ondřeje Klügla a Katariny Chalupkové.

Zatímco poslední jmenovaná už ve firmě není, Tereza a Ondra pokračují dál. Znají se ze školy, oba vystudovali management v neziskovém sektoru na Ostravské univerzitě a poté Studia občanského sektoru na Karlově univerzitě. V Pragulicu Tereza momentálně pracuje hlavně na mezinárodním rozšíření prohlídek (pobočka firmy by měla být například ve Vídni). Ondřej má na starosti každodenní provoz.

Pragulic ve Vídni?

Dnes se můžou oba radovat. Zaměstnávají devět lidí a doufají, že s novými pobočkami budou přibývat. Kromě platu jim poskytují klasické zaměstnanecké benefity: služební mobily, jazykové kurzy, dokonce i teambuilding. Z lidí na okraji společnosti udělali užitelné bytosti.

Jedním z nich je třeba Honza, který vysvobozuje z kontejnerů knihy, jež pak prodává v antikvariátu. Kdo z klientů má chuť, může si vžít gumové rukavice a zachraňovat knížky s ním. Na ulici je Honza, bývalý úspěšný kreativní ředitel, už dvanáct let.

Letos se Pragulic rozšířil i do dalších českých měst. Jurečková chce projekt rozšířit i do Vídně. Tak uvidíme, co na to řeknou rakouští bezdomovci a rakouská společnost. ●

TENTOKRÁT JSME SI
POVÍDALI S

Rashou

CELE
JMÉNO:
RASHA QUSSEF YOUSE

VĚK:

31

POCHÁZÍ:
ZE SÝRIECO DĚLÁ?
STUDUJE V NĚMECKU,
KDE SE SNAŽÍ ZAČÍT
NOVÝ ŽIVOT

Rasha Qusef Youse je jednatřicetiletá žena ze Sýrie, která vystudovala anglickou literaturu na univerzitě v Damašku. Před několika lety přesídlila za studii do Istanbulu, kde aktivně pomáhala uprchlíkům z různých zemí. Netušila však, že jednou bude v obdobné situaci. Do Německa přišla před několika týdny v rámci kvóty OSN pro syrské uprchlíky. Pro špatné podmínky opustila uprchlický tábor, který jí byl německou vládou přidělen a momentálně se snaží zapustit kořeny v Grandhotelu Cosmopolis v bavorském Augsburgu.

LUKÁŠ HOUDEK

Odkud pocházíš?

Ze severovýchodu, z regionu Al-Hasakah z města na hranicích s Tureckem a Irákem. Ve svém rodném městě jsem byla do svých sedmnácti let, než jsem na dva roky odešla studovat na vysokou školu do Aleppa. Pak jsem odešla do Damašku, kde jsem školu dokončila, začala pracovat a kde jsem chtěla žít. K tomu, že odejdu ze Sýrie, jsem se rozhodla ještě před revolucí. Odešla jsem měsíc před jejím začátkem v únoru 2011.

Proč ses tak rozhodla?

Chtěla jsem pokračovat ve studiu. Když chceš jít v Sýrii na magisterské studium, musíš pokračovat ve stejném oboru. Já jsem studovala anglickou literaturu a nebylo možné, abych v magisterském programu dělala něco jiného. Začala jsem se proto porozhlížet po studijních příležitostech v Evropě, ale bylo to dost komplikované. Nakonec jsem se rozhodla pro studium v Turecku, protože to je pro nás mnohem jednodušší a životní nákla-

dy nejsou tak vysoké. Zároveň jsem byla dost naštvaná na to, co se v Sýrii děje. I to byl jeden z důvodů, proč jsem odešla.

Co tě švalo konkrétně?

Politika. V Sýrii vládne diktátor. Těch důvodů je ale víc, nejsou jen politické. Je to také ekonomická a sociální situace, která je vážně špatná. Naše práva jsou značně omezována. Neexistuje zde prakticky občanská společnost. Nemůžeme svobodně tvořit, i veřejná shromáždění jsou

často problém. Začala jsem také pociťovat zhoršující se ekonomickou situaci. Propast mezi bohatými a chudými se prohlubovala. Střední třída v podstatě přestala existovat. Zlomový byl v tomto ohledu rok 2006, kdy se zvýšila cena ropy. Do té doby ji subvencoval stát. Byla tak velmi levná. Během jednoho dne ale cena stoupla až o trojnásobek, což mělo za následek celospolečenskou nevoli. To se neprojevovalo jen rozhořčením ve frontách u benzínových pump nebo u zemědělců, kteří museli platit mnohonásobně více za výrobu. To samé platilo i u veřejné dopravy. Lidé se začali mezi sebou dohadovat. Nikdy ale doopravdy nevinili vládu, která byla za nárůst ceny zodpovědná. Lidé prostě měli strach.

Říkala jsem si, že tady už není naděje. Jak se Asadův režim promítal do tvého každodenního života?

Policie tě například mohla zadržet na lavičce v parku, kde bys seděl se svou přítelkyní. Hned by volali tvým rodičům s tím, že jste se líbali ve veřejném prostoru. V tomto případě policie zneužívala citlivosti takové situace. Ženám to nebylo jedno a udělaly by cokoli, aby se o tom jejich rodiče nedozvěděli. To samozřejmě vedlo ke korupci a podplácení, která je v Sýrii na denním pořádku. Stalo se to i mně. Většina dívek to ale bohužel neudělá. Bojí se.

Odkud se ten teror bere? Může to nějak souviset s islámem a jeho propojením s politikou?

S islámem to určitě nesouvisí. Křesťané v Sýrii jsou na tom podobně, v nějakých situacích možná ještě hůř.

Sama jsem křesťanka, ale nejsem věřící. Rodiče jsou také ateisti, ale vychovali mě v křesťanské komunitě. Řekla bych, že právě křesťanská komunita je u nás ze všech ostatních náboženských skupin vůbec ta nejuzavřenější. V obecné rovině najdeme více otevřených sunnitů než křesťanů. Je to ale pochopitel-

né, protože zde představují většinu a není na ně vyvíjen takový tlak.

Jak bys popsala práva žen v Sýrii?

Jsou opravdu špatná. Uvedu příklad. Ženy v rámci dědického řízení mají automaticky nárok jenom na půlku. Muž tedy dostane jednou tolik. Kdybych se chtěla rozvést, nemám žádná práva. Není to ale jen o právu. Ten tlak je všude. Už v momentě, kdy hledáte zaměstnání, přemýšlíte, kdo bude vaším šéfem. Jestli Vás nebude obtěžovat. To je ale běžná praxe, která se děje každý den na ulici, kde se Vás muži i dotýkají. A to se týká i zahalených žen.

Musí být ženy v Sýrii zahalené?

Nemusí. Je to osobní volba. Jednou jsem se právě z důvodu sexuálního obtěžování zahalila a obtěžovali mě zrovna tak. V Sýrii je to velký problém. Také mi ale vadilo, že jsem se nemohla cítit svobodně ani se svým partnerem. Jít s ním třeba jen tak do parku nebo do hotelu. Policie by mě mohla klidně obvinít z prostituce. Proto jsem nechtěla být dál omezoována místem, které nepřeje jakékoliv inspiraci. I proto jsem se rozhodla odejít.

Říkala jsi, že revoluce byla tvým snem. Co si o ní myslíš teď? Situace se asi dost změnila.

„Za oběť být brána nechci. Diskuzi o Sýrii se vyhýbám.“

Zpočátku to bylo úžasné. Měla obrovského ducha. Lidé byli všímaví. Starali se o sebe navzájem. Byla to pro nás výjimečná doba. Lidé konečně řekli své ne. Nakonec to šlo bohužel jiným směrem.

Revoluce ale proběhla, lidé povstali. Nebyla to ta neustálá propaganda hlásající, že za naši situaci mohou imperiální mocnosti. Lidé se navíc inspirovali v Egyptě a Tunisku. Paralelu vidím i v Evropě 90. let. O naší revoluci mám dnes ale smíšené pocity.

V Německu jsi teď sedmým týdnem. Jaké jsou tvé plány?

„Na lavičce s přítelkyní tě mohli klidně zadržet.“

Žila jsem v Istanbulu, kde jsem měla přátele a řadu aktivit. Ty budou, doufám, pokračovat. Chci se v první řadě naučit německy. Ráda bych ještě studovala a dodělala si magistra nebo se naučila ručním pracím. Grandhotel Cosmopolis je pro mne opravdovou inspirací. Děje se tu řada zajímavých věcí.

Po revoluci jsem měla velké deprese. Nevěděla jsem, co se bude dít dál a co můžu dělat. Myslím si, že si zasloužím normální život. Jako každý člověk.

Premýšlíš, že se jednou do Sýrie vrátíš?

Chci mít místo, kam se můžu vrátet. Žila jsem v Damašku, který pro mě hodně znamená, zvykla jsem si na něj. Situace v zemi byla ale složitá a nějak na to člověk musel reagovat. Tak jsem si vnitřně vybudovala takový pocit obrany. Řekla jsem si, že můžu být občanem vlastně kdekoli a to i se svým Damaškem. Je to o lidech, není to ani tak o stavbách.

Jak se díváš na situaci uprchlíků ze Sýrie? A jak se cítíš, když řekneš, že jsi Syřanka?

Zatím jsem nepotkala lidi, kteří by o syrských uprchlících nevěděli. Předtím jsem byla v Berlíně, který je hodně různorodý. Zatím jsem se s vyloženě negativním přístupem nesetkala, ale vím, že tu je a vnitřně se na něj připravuji. Zatím si toho jen všímám. Když jdeme například po ulici s mým přítelem, který má černé vlasy a vousy, vidím reakce kolemjdoucích. Je možné, že tady v Augsburgu se to bude stávat častěji. Víím, že se s tím můžu setkat, ale tak to prostě je. Jsem šťastná, že jsem potkala řadu skvělých lidí, kteří nám uprchlíkům pomáhají. Snažím se diskuzím ohledně Sýrie vyhýbat. Nechci být brána za oběť. Je smutné, co se nám přihodilo, ale může se to stát nám všem. Věřím, že já sama mám hodně co říct, a nemusí to být nutně jen k situaci v Sýrii. •